

Nastratin Hogeia la Isarlic

Intr'o sucită țară, demult... O dup' amiază
La blindul ceas cînd șoapta prin ierburi înviază,
Cînd, greu, pe-o măturie de pai mărunt la fir
Gîndacul serii urcă ghiocu-i de porfir...
Cer plin de rodul toamnei îmi flutura—tartane—
Tot vioriul umed al prunelor gîltane:
Grădină-mi părea cerul, iar munții—parmalic...

Băteam un drum, aproape de alba Isarlic
Cu ziduri forfecate, golașe minarete
Și slujitori, cu ochii rotunzi ca de erete,—
Pe-un cîmp, în care fluviul se 'ncrustă leșios.
În gînduri încurcate tot căutam pe jos
Argintul unei scule de preț, atunci scăpață,—
Cușit lucrat, vre-o piatră în scump metal legată,
Greu cearcăn de cadină topit la un bairam:
Nici eu nu mai știu astăzi ce lucru căutam...

De-aceia poate, ceasuri întregi, n'am luat aminte
Cum pe răsfrînta buză a mătci, dinainte,
O spornică mulțime se rînduia: pereți...
Veneau de toată mîna: prostime, tîrgoveți,
Derviși cu fața supță de veghi, aduși din șale,
Pierduți între pufoase și falnice pașale;—
Iar ochii tuturoră călătoreau afund...

Căci, lămurind prin ceață și răsărind din prund,
La dunga unde cerul cu apele se 'ngîină,
Aci săltat din cornuri, aci culcat pe-o rînă
Se războia cu valul un prea ciudat caic:
Nici vîsle și nici pînze... catargul, un nimic.
Dar jos, pe-o sfoară lungă, cusute între ele,
Svîntau la vînt și soare tot felul de obiele,
Pulpane de caftane ori tururi de nădragi.
Și, prin cîrpele pestrițe și printre cute vagi,
Un vînt sufla bulboane șovăitoare încă...

Ce ruginiri de ape trezite și ce brîncă
Lăsară fierul rînced și lemnul buretos ?
În loc de aur, pieptul aceluia slut Argos
Purta o lînă verde, de alge năclăite,
Pe cînd, la pupă,—trase edec ca niște vite
Cu țeastă nămolosă și cornulețe mii,—
Veneau în brazda undei șirag de răgălii.

Subt vîntul drept, caicul ajunsese mai aproape.

Atunci, cu ochi de seară și-abia deschise pleoape
(Căci, grei de 'ngîndurare, nămeți mă năpădeau...),
Cu ochi ce cheamă somnul din goluri și îl beau,
Îmi deslușii de-asupra, înghemuit pe-o bîrnă,
Un turc smolit de foame și chin, cu fața cîrnă,
Cu mîinile și gura aduse la genunchi.
Trei petice răzlețe i se lipeau de trunchi.

Cînd vasul fără nume trecu prin dreptul nostru,
Un fund de vad îi prinse și pîntenul și rostru.
Cutreerată, apa jûr-împrejur undi...
Și glăsui un pașă într'astfel :

— „Efendi,

Corăbier și oaspe în porturile mele,
Primește-aceste daruri și-aceste temenele :
La nava ta se cade pe brînci să mă închin,
Căci sămuiesc caicul lui Hoge Nastratin !
Un svon ne tulburase : c'ar fi pierit subt ape
Acel pe care țara turcească nu-l încape,
Că fericitul Hoge, mereu soitariu,
Și-ar fi ales Bosforul cel limpede—sicriu,
Și mîlul, giulgiu... Eu unul n'am vrut să cred, și iată
Te 'ntorci în bucuria cetății înviată !...
Dar ne mîhnești c'o față prea tristă ; hai, curînd !
Nu sta pe bîrnă : coabe cu pîntecul flămînd.
Noi ți-am adus năutul dorit, și sumedenii
De roșcove uscate și tăvi cu mirodenii.
Coboară, iscusite bărbat, și ia din plin...”

Dulceagul glas al pașei muri prin seară, lin,--
Dar nici un sfîrc de sfoară n'a tremurat pe punte...
(În gîndurile mele cerneau ninsori mărunte,
Și unsuroase liniști se tescuiau sub cer).

Cînd, deslușit, cu plînsul unui tăiș de fier
În împletiri de sîrmă intrat să le deșire,
Scrișnit de fălci năuce, prin creștete, prin șire,
Prin toată carnea gloatei ciulite, răscoli.
Pic lîngă pic,—smalt negru,—pe barba lui slei
Un sînge lung, ca două mustăți adăogite;
Iar sus, sub cerul roșu al buzelor lărgite,
Zărirăm dinții 'n pulpă intrați, ca un inel:
Ochiu orb la daruri, Omul Stingher rupea din el...

La Isarlîc, cea albă de lespezi, gloata suie;
Dar pașii mei, prin ierburi intrați, se 'mpleticesc.
În fund, pe ape lîncezi, tot tremură gălbuie
Și uleioasă—dîra caicului turcesc.

Ion Barbu
